

ŠTUDIJNÉ ZAMERANIE HRA NA AKORDEÓNE

CHARAKTERISTIKA ŠTUDIJNÉHO ZAMERANIA

Akordeón je hudobný nástroj, ktorý zaradujeme medzi idiofonické aerofóny. Na základných umeleckých školách na Slovensku používame vo vyučovacej praxi hry na akordeóne tieto typy nástrojov:

- klávesový akordeón so štandardným manuálom v ľavej ruke,
- klávesový akordeón so štandardným i melodickým manuálom v ľavej ruke,
- gombíkový akordeón so štandardným manuálom v ľavej ruke,
- gombíkový akordeón so štandardným i melodickým manuálom v ľavej ruke.

Odlíšne je aj usporiadanie gombíkov v diskante akordeónu (tzv. B-systém a C-systém) alebo v melodickom manuáli ľavej ruky od nízkych tónov po vysoké a opačne (prepínané za pomoci convertora). Na pomoc akordeónistom prichádza nový model, digitálny V-ACCORDION, ktorý vzbudil pozornosť odborníkov a je jasným dôkazom skvelej budúcnosti akordeónu na základných umeleckých školách.

Napriek uvedeným rôznorodostiam má akordeón dispozíciu plastickej hry, farebnej rôznorodosti, dynamickej expresívnosti, čo je predpokladom pre bohaté interpretačné umenie v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre.

Súborová hra má v súvislosti s aktualizáciou repertoáru plynule prechádzať do orchestrálnej hry, pretože využíva možnosti ďalších hudobných nástrojov – keyboard, basová gitara, „živé“ bicie, spev, ale aj iné klasické hudobné nástroje: flauta, violončelo a pod. Orchestrálna hra ponúka nové motivačné formy: samostatné koncertné vystúpenia a zájazdy, štúdiové záznamy na mediálnych nosičoch (CD, DVD). Vlastné úpravy skladieb, ktoré rešpektujú zvláštnosti akordeónového orchestra, sú niekedy nevyhnutnosťou.

V záujme sebazáchovy hry na akordeóne by mal na každej ZUŠ, kde sa vyučuje hra na akordeóne, existovať akordeónový orchester.

CIELE ŠTUDIJNÉHO ZAMERANIA

Cieľom predmetu hra na akordeóne je vytvoriť u žiaka osobný vzťah k akordeónu a prostredníctvom neho aj vzťah k hudbe. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba **rozvíjať** najmä:

- oboznamovanie sa s technikou hry na akordeóne,
- rozvíjanie notovej orientácie, sluchovej pohotovosti a muzikálneho cítenia u žiaka,
- využívanie hry na melodických basoch, hru na gombíkovom akordeóne a skupinovú hru – komorná, súborová a orchestrálna hra, okrem tradičného vyučovania hry na klávesovom akordeóne so štandardnými basmi,
- formovanie osobnosti žiaka, jeho emocionálny obzor, hudobný vkus a jeho vlastné hudobné vyjadrenie, aby osvojené

- kompetencie využíval ako prostriedok na sebvýjadrenie a komunikáciu,
- orientovanie žiaka podľa jeho schopností na amatérsku hud. prax, alebo na ďalšie štúdium na vyššom stupni umeleckého vzdelávania.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia si osvojil základnú hudobnú gramotnosť a odbornú terminológiu, nadobudol správne základné návyky pri sedení a ovládaní hracieho aparátu, manipulácie s nástrojom a získal samostatnosť pri cvičení. Dosiahol taký stupeň zdravého sebavedomia, že dokáže pracovať s hudobným materiálom a svoj hudobný názor vyjadruje v spoločnosti, v ktorej sa nachádza. Zlepšuje svoju vytrvalosť v hre na akordeóne a vyvíja iniciatívu v ďalšom napredovaní.

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hra na akordeóne má adekvátne rozvinutý umelecký vkus, lásku k hudbe a k akordeónu, ľudské a vôľové vlastnosti smerujúce k dobru. Je schopný vlastného inštrumentálneho prejavu, dokáže primerane preniknúť do výrazu a štruktúry hudobného diela, naštudovať nové skladby podľa svojho záujmu a možností. Orientuje sa v rôznych hudobných štýloch a žánroch, má schopnosť súhry s akordeónmi a inými hudobnými nástrojmi (komorná, súborová a orchestrálna hra) a schopnosť jednoduchej improvizácie (melodické ozdoby, rytmické obmeny a harmonická zmena – obohatenie). Vie prakticky využiť teoretické poznatky, orientuje sa v hre z listu, je pripravený verejne vystupovať a dokáže sa primerane správať na javisku. Je schopný verbálneho sebahodnotenia svojho interpretačného výkonu a dokáže použiť nadobudnuté kompetencie v integratívnych umeleckých formách. Základy doterajšieho odborného vzdelávania dokáže uplatniť v prípade záujmu o profesionálne štúdium akordeónovej hry.

Absolvent súborovej a orchestrálnej hry na akordeóne druhej časti I. stupňa základného štúdia je schopný uplatniť sa v amatérskom orchestri alebo súbore s obsadením rôznych nástrojov. Cíti súhru a kompaktnosť jednotlivých partov v skladbe. Je schopný hrať pod vedením dirigenta a správne reagovať na jeho gestá. Ovláda gestá dirigenta zamerané na dynamiku, zmeny tempa, nástupy v technicky a kompozične nenáročných skladbách, je spôsobilý neverbálne komunikovať počas hry s ostatnými hráčmi, nadobudnuté znalosti zo sólovej hry efektívne využíva v súhre s inými nástrojmi. Vie jednoduchú skladbu rozdeliť na jednotlivé formové celky. Ovláda zmeny rytmu, tempa, metrického členenia počas skladby, ovláda mechovú techniku. Podporuje svojím prístupom aj ostatných členov súboru alebo orchestra a pomáha im. Orientuje sa rýchlo aj v rozsiahlejšom notovom zápise.

Absolvent II. stupňa základného štúdia predmetu hra na akordeóne sa dokáže orientovať v akordeónovej literatúre, vie posúdiť audio nahrávky z portálov internetu, ich technickú a umeleckú kvalitu ako aj technickú vybavenosť akordeónu. Je schopný profilovať sa v sólovej a skupinovej hre. Má zvládnuté spôsobilosti techniky hrania na akordeóne, rozumie prstovej a mechovej artikulácií (mäkké, rovné a ostré nasadenie a ukončenie tónu), dokáže zahrať skladbu z rôznych hudobných štýlov a charakterov. V rámci svojich daností dokáže harmonizovať, melodicky a rytmicky obohatiť ľudovú pieseň alebo populárnu melódiu, podľa audio nahrávky dokáže zapísať v notovom programe znenie nahrávky. Produkty svojej autorskej alebo upravovateľskej práce dokáže v náležitých formátoch uložiť alebo poslať prostredníctvom internetu.

Absolvent II. stupňa základného štúdia predmetu komorná hra je vyprofilovaný amatérsky hudobník v komornej hre aj v inom

akordeónovom zoskupení. Dokáže správne posúdiť postavenie akordeónu s inými hudobnými nástrojmi alebo význam rozdelenia viacerých akordeónov v komornej hre. Vie slovne vyjadriť technickú a umeleckú kvalitu vlastnej hry ako aj interpretáciu iných hráčov komornej hry. V oblasti tanečnej a populárnej hudby ovplyvnenej džezom je absolvent schopný doplniť rytmicko-akordické kombinácie, správne frázovanie a artikuláciu. Vie posúdiť vhodnosť skladby na verejné vystúpenie. Dokáže samostatne vybrať skladbu, analyzovať ju a naštudovať.

Absolvent druhej časti I. stupňa rozšíreného štúdia ovláda podľa svojich kompetencií hru na akordeóne, prácu s meчом a tvorí kultivovaný tón, ktorý vie správne nasadiť i ukončiť. Interpretuje naspamäť skladby podľa vlastného výberu s vkusným prednesom. Je schopný sebareflexie a je kompetentný zhodnotiť vlastný interpretačný výkon. Vie sa uplatniť ako sólista - amatér i ako člen komorného alebo súborového zoskupenia. Má predpoklady na ďalšie umelecké vzdelávanie na II. stupni ZUŠ alebo na konzervatórii. Dokáže samostatne a kreatívne naštudovať prednesové skladby so správnym frázovaním a s citom pre autenticitu používať registre. Hrá vyrovnané a tvorí kvalitný tón. Spája všetky získané technické a výrazové kompetencie pri hre. Zvláda mechovú techniku (obraty mechu), svojou interpretáciou dokáže vyjadriť

charakter skladieb rôznych období a štýlov (barok, súčasná hudba, ľudová pieseň, vyšší populár), transponuje pieseň (ľudovú, umelú) do iných tónin a tvorí samostatný sprievod.